

HØRINGSUTKAST

ETTERKONTROLL

**FORVALTNINGSREVISJON NR. 5-2018 OM
BYGGESAKSBEHANDLING**

**FET KOMMUNE
NOVEMBER 2019**

INNHold

1 Innledning	4
1.1 Bakgrunn og formål	4
1.2 Problemstillinger og metode	4
2 Etterkontroll	5
2.1 Har kommunen gjennomført risikovurderinger på byggesaksområdet?	5
2.1.1 Forvaltningsrevisjonen 2018	5
2.1.2 Status i dag	5
2.2 Har kommunen etablert rutiner som beskriver stegene i saksbehandlingsprosessen?	5
2.2.1 Forvaltningsrevisjonen 2018	5
2.2.2 Status i dag	6
2.3 Har kommunen overholdt saksbehandlingsfrister og har kommunen et system som gir bedre oversikt over fristoverholdelser?	6
2.3.1 Forvaltningsrevisjonen 2018	6
2.3.2 Status i dag	6
2.4 Har kommunen utbedret nettsidene for i større grad å ivareta informasjonsbehovet til innbyggerne?	9
2.4.1 Forvaltningsrevisjonen 2018	9
2.4.2 Status i dag	10
3 Oppsummering og konklusjon	11

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn og formål

Bakgrunnen for etterkontrollen er vedtak fattet i Fet kontrollutvalg 28.5.2019 (28/19) der utvalget ber revisjonen foreta en etterkontroll av forvaltningsrevisjonen om byggesaksbehandling gjennomført av Romerike revisjon i 2018. Rapporten ble ferdigstilt i mars 2018 (rapport 5-2028).

Formålet med etterkontrollen er å undersøke om Fet kommune har fulgt opp vedtaket kommunestyret gjorde i forbindelse med behandlingen av kontrollutvalgets innstilling.

1.2 Problemstillinger og metode

Kontrollutvalget i Fet behandlet forvaltningsrevisjonen i møte 3.9.2018 (sak 24/18) og oversendte den til kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret ber rådmannen følge opp følgende:

1. For å ivareta kravene til god internkontroll må kommunen sørge for at det blir gjennomført risikovurderinger på byggesaksområdet.
2. Kommunen må etablere rutiner som nærmere beskriver stegene i saksbehandlingen, herunder rutiner for habilitet.
3. Kommunen må sørge for overholdelse av saksbehandlingsfrister i alle saker, og etablere et system som sikrer bedre oversikt og styring med overholdelse av saksbehandlingsfrister og restanser.
4. Kommunen må utbedre nettsidene knyttet til byggesak for i større grad å ivareta informasjonsbehovet til innbyggerne.

Kommunestyret i Fet behandlet rapporten i møte 10.12.2018 og fattet et enstemmig vedtak som ber rådmannen følge opp kontrollutvalgets innstilling (sak 2018/1319-22).

Revisjonen har gjort om kommunestyrets vedtak til kontrollerbare problemstillinger. Problemstillingene er delkapitlenes overskrifter.

Etterkontrollen bygger på dokumentasjon og informasjon fra kommunen oversendt revisjonen den 17.10.2019. Utkast til rapport er forelagt kommunen til uttalelse.

2 ETTERKONTROLL

2.1 Har kommunen gjennomført risikovurderinger på byggesaksområdet?

2.1.1 Forvaltningsrevisjonen 2018

I vurderingen fra forvaltningsrevisjonen i 2018 fremgår det at:

Undersøkelsen viser at det innenfor byggesak i Fet kommune ikke gjennomføres systematiske, overordnede analyser av hvor i arbeidsprosessene for behandling av byggesaker det foreligger risiko for feil, svikt eller mangler. Revisjonen vil understreke at gjennomføring av risikoanalyser er en grunnleggende forutsetning for å sikre en god og treffsikker internkontroll, og vurderer det dithen at kommunen bør sikre at slike analyser blir gjennomført.

2.1.2 Status i dag

Fet Kommune har ikke gjennomført overordnede risikovurderinger for byggesaksområdet, utover ordinære vurderinger av risiko i hver enkelt sak. Kommunen oppgir at Lillestrøm kommune skal ha på plass et system for risikohåndtering ved kommunesammenslåing den 1.1.2020. Dette faller for øvrig under kommunens arbeid med etablering av rutiner i teknisk sektor, jf. problemstilling 2.

2.2 Har kommunen etablert rutiner som beskriver stegene i saksbehandlingsprosessen?

2.2.1 Forvaltningsrevisjonen 2018

I vurderingen fra forvaltningsrevisjonen i 2018 fremgår det at:

Undersøkelsen viser at det er utarbeidet flytskjema for behandling av byggesaker, som viser saksgang og hvilke overordnede aktiviteter som skal gjennomføres i forbindelse med behandling av byggesaker. Det er også utarbeidet vedtaksmaler for ulike typer vedtak i byggesaker, som saksbehandlere kan ta utgangspunkt i når de skal skrive forslag til vedtak i en sak. Utover dette, er det ikke utarbeidet skriftlige rutiner, sjekklister eller liknende til bruk for saksbehandler i forbindelse med saksbehandling av byggesaker. Det er heller ikke utarbeidet egne rutiner til bruk for saksbehandlere for vurdering av egen habilitet.

Etter revisjonens vurdering bør kommunen vurdere å utarbeide skriftlige rutiner som nærmere beskriver de ulike stegene i saksbehandlingsprosessen knyttet til behandling av byggesaker, samt rutiner for vurdering av habilitet. Foruten å styrke internkontrollen på området vil skriftlige rutiner for saksbehandling etter revisjonens vurdering også bidra til å sikre likebehandling av søknader. Rutiner for vurdering av habilitet vil kunne bidra til å sikre etterlevelse av forvaltningslovens habilitetsbestemmelser, og til å redusere risikoen for misligheter.

2.2.2 Status i dag

Fet kommune igangsatte et arbeid med å utarbeide nye rutiner, sjekklister og maler innenfor fagområdene plan, byggesak og geodata i 2018.

For å forberede kommunesammenslåingen den 1.1.2020 ble det også nedsatt arbeidsgrupper for ulike fagområder i teknisk sektor for de respektive kommunene, Fet, Sørum og Skedsmo. Arbeidsgruppene skulle se nærmere på hvordan Lillestrøm kommune skal jobbe med de respektive fagområdene. Dette innebar å kartlegge arbeidsmåter, rutinebeskrivelser og maler som kommunene hadde per i dag, evaluere hvordan disse fungerer og hva kommunene eventuelt gjerne skulle hatt.

Resultatet av arbeidet i disse gruppene ledet ut i en rapport, som danner grunnlaget for det arbeidet som nå pågår med utarbeidelse av nye rutiner, sjekklister og maler for Lillestrøm kommune (rapport ferdigstilt i 2018). I rapporten oppgis det at Fet kommune «mangler en god del nedfelte skrevne rutiner for håndtering av saker, samt tilpassede maler for flere sakstyper». Videre opplyses det at kommunen ikke har etablert egne rutiner for habilitetsvurderinger.

2.3 Har kommunen overholdt saksbehandlingsfrister og har kommunen et system som gir bedre oversikt over fristoverholdelser?

2.3.1 Forvaltningsrevisjonen 2018

I vurderingen fra forvaltningsrevisjonen i 2018 fremgår det at:

Undersøkelsen viser at den gjennomsnittlige behandlingstiden i byggesaker med både 3 og 12 ukers frist, ligger innenfor de gjeldende saksbehandlingsfristene i plan- og bygningsloven for alle årene i perioden 2014-2017. Samtidig viser undersøkelsen at det i 2017 har forekommet fristbrudd både i saker med 3 og 12 ukers frist.

Undersøkelsen viser også at kommunen i ett tilfelle i 2016 ikke har etterlevd fristen på åtte uker for behandling av klagesaker. Når det gjelder gjennomføring av forhåndskonferanser i byggesaker etter forespørsel fra søker, viser undersøkelsen at kommunen ikke alltid gjennomfører dette innen fristen på to uker.

Undersøkelsen viser også at avdeling for byggesak ikke har gode nok systemer til å holde løpende oversikt over saksbehandlingstid, som er integrert med saksbehandlersystemet og med funksjonalitet for å varsle saksbehandlere om hvilke frister som nærmer seg i hvilke saker. Kommunen har heller ikke system for fortløpende registrering av data om saksbehandlingstid i klagesaker eller for gjennomføring av forhåndskonferanser. Som del av internkontrollen for å sikre at saksbehandlingsfrister i lov og forskrift overholdes, er det etter revisjonens vurdering viktig at kommunen har et system som gir tilstrekkelig og løpende oversikt over saksbehandlingstid.

2.3.2 Status i dag

Forvaltningsrevisjonen fra 2018 hadde flere tabeller som viste saksbehandlingstider for perioden 2014-2016. Revisjonen har i etterkontrollen oppdatert tabellene med tall for 2017 og 2018.

Kommunen oppgir imidlertid at KOSTRA-rapporteringen for 2018 inneholder feil, men at det ikke er kjent hva feilen skyldes.

Kommunen opplyser at det er ikke gjort noen vesentlige tiltak utover tidligere praksis for å overholde saksbehandlingsfrister. Det jobbes for tiden med å innføre eByggesak, som blant annet vil bistå saksbehandler i å holde bedre oversikt over saksbehandlingsfrister i den enkelte byggesak.

Etterlevelse av frister på tre og tolv uker i byggesaker

Tall fra KOSTRA viser at den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for byggesaker med både 3 og 12 ukers frist var innenfor frist i perioden 2014 - 2016. I 2016 var for eksempel gjennomsnittlige saksbehandling for 3 ukerssaker og 12 ukerssaker på henholdsvis 17 dager og 36 dager.

Tabell 1 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i byggesaker med frist på 3 og 12 uker

	2014	2015	2016	2017	2018
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (kalenderdager)	18	20	17	14	14
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (kalenderdager)	49	44	36	21	31

Kilde: SSB Tabell 04908¹ og Tabell 12295

Tabellen viser at den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for byggesaker med 3 ukers frist også er innen frist i årene 2017 og 2018. Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden har falt ytterligere siden 2016, til 14 dager for både 2017 og 2018. Når det gjelder saker med 12 ukers frist, falt den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden til 21 dager i 2017, men økte til 31 dager i 2018. Som for årene 2014, 2015 og 2016, holder kommunen seg innenfor frist for saker med 12 ukers frist i årene 2017 og 2018 (i gjennomsnitt).

I KOSTRA foreligger det en tabell som angir antallet ett-trinnsøknader med overskridelse av 3-ukersfristen og 12-ukersfristen for perioden 2015-2018. Tabell 2 og tabell 3 viser antallet overskridelser for henholdsvis ett-trinnsøknad med 3 ukers frist og ett-trinnsøknad med 12 ukers frist.

¹ Tabell 04908 ble avsluttet i 2016, som føres videre av Tabell 12295.

Tabell 2 Antall fristoverskridelser blant ett-trinnsøknader med 3 ukers frist

	2015	2016	2017	2018
Antall ett-trinnsøknader med 3 ukers frist behandlet i alt	54	40	42	40
Antall ett-trinnsøknader med fristoverskridelse	0	...	4	13

Kilde: SSB Tabell 12683

Tabell 3 Antall fristoverskridelser blant ett-trinnsøknader med 12 ukers frist

	2015	2016	2017	2018
Antall ett-trinnsøknader med 12 ukers frist mottatt i alt	33	23	30	23
Antall ett-trinnsøknader med fristoverskridelse	0	...	1	0

Kilde: SSB Tabell 12683

Tabellene viser at kommunen i 2015 behandlet 54 ett-trinnsøknader med 3 ukers frist. Alle disse ble behandlet innen frist. Antallet fristoverskridelser er ikke oppgitt for 2016, mens 4 av 42 ett-trinnsøknader ble behandlet etter frist i 2017. I 2018 har antallet saker med fristoverskridelser økt til 13, noe som betyr 32,5 % av de behandlede sakene dette året ble behandlet etter frist. Når det gjelder ett-trinnsøknader med 12 ukers frist, har kommunen i all hovedsak behandlet disse sakene innen frist i både 2017 og 2018.

Etterlevelse av frist på åtte uker i klagesaker

Tabellen under oppsummerer antall klagesaker på vedtak i byggesaker, samt antall brudd på saksbehandlingsfrist i klagesaker for perioden 2015-2018:

Tabell 4: Antall klagesaker og fristbrudd ved behandling av klagesaker i Fet kommune

	2015	2016	2017	2018
Antall klagesaker på vedtak i byggesaker	2	4	1	6
Antall klagesaker der saksbehandlingsfrist på åtte uker ikke ble etterlevd	0	1	0	1

Kilde: Fet kommune

Antallet klagesaker på vedtak i byggesaker i Fet kommune, er forholdsvis lavt. I 2015 mottok kommunen to klager på vedtak i byggesaker, mens i 2016 mottok kommunen fire klager på vedtak i byggesaker. I 2017 og 2018 mottok Fet kommune henholdsvis én klage og seks klager på vedtak i byggesak.

Undersøkelsen viser at kommunen i hovedsak etterlever fristen på åtte uker for behandling av klagesaker. Fet kommune har i perioden 2015-2018 behandlet totalt 13 klagesaker, der fristen ble overskredet ved to tilfeller (én i 2016 og én i 2018).

Etterlevelse av frist på to uker for gjennomføring av forhåndskonferanser

Tabellen nedenfor viser at Fet kommune i 2015 ikke mottok noen forespørsler om gjennomføring av forhåndskonferanse i byggesaker. Kommunen mottok totalt 13 forespørsler om forhåndskonferanse i periode 2016 - 2018, henholdsvis 5 i 2016, 3 i 2017 og 5 i 2018. Av disse ble fristen overskredet i fire tilfeller.

Tabell 5: Antall forespørsler om forhåndskonferanser i byggesaker og fristbrudd ved gjennomføring av forhåndskonferanser i Fet kommune

	2015	2016	2017	2018
Antall forespørsler om forhåndskonferanser i byggesaker	0	5	3	5
Antall forespørsler om forhåndskonferanser der fristen på to uker for gjennomføring ikke ble etterlevd	0	1	1	2

Kilde: Fet kommune

2.4 Har kommunen utbedret nettsidene for i større grad å ivareta informasjonsbehovet til innbyggerne?

2.4.1 Forvaltningsrevisjonen 2018

I vurderingen fra forvaltningsrevisjonen i 2018 fremgår det at:

Det er i undersøkelsen lagt til grunn at et godt servicenivå på byggesaksområdet blant annet er avhengig av at brukerne har god tilgjengelighet til veiledning og informasjon.

Undersøkelsen viser at det ikke er etablert egne strategier eller mål i byggesaksavdelingen for arbeid med service og informasjon. De ansatte i byggesaksavdelingen er likevel oppmerksomme på det å bistå og veilede søkere i byggesaker, og har et ønske om å være tilgjengelige for innbyggerne. Etter revisjonens vurdering fremstår byggesaksavdelingen i Fet kommune som tilgjengelig for innbyggerne når det kommer til muligheten for å få informasjon og veiledning i byggesaker. Det er lav terskel for publikum for å ta kontakt med saksbehandlerne, og det er ikke innført avgrensninger i

tilgjengeligheten til avdeling for byggesak i form av for eksempel telefontid eller bestemte besøkstidspunkt.

Samtidig viser undersøkelsen at byggesaksavdelingen jevnlig får henvendelser fra publikum som ikke klarer å navigere på kommunens nettsider, og som behøver bistand til å finne frem til informasjon. Vurdert opp mot Difis kvalitetskriterier for offentlige nettsider, er det revisjonens vurdering at kommunens nettsider som omhandler byggesak har et forbedringspotensial blant annet når det gjelder hvordan det skilles mellom ulike typer informasjon som kan være relevant for søkere. Til tross for at all informasjonen søkere i byggesaker har behov for ligger tilgjengelig på kommunens nettsider, er det revisjonens vurdering at det kan være krevende for publikum å forstå hvordan man konkret skal gå frem overfor kommunen i forbindelse med byggesøknader.

2.4.2 Status i dag

Revisjonen får opplyst at Fet kommune kun har foretatt mindre endringer og ajourhold av hjemmesidene. Kommunen har prioritert arbeidet med etablering av Lillestrøm kommunes nye hjemmesider.

I rapporten fra arbeidsgruppen av 2018 nevnes informasjon på internettsider som et moment som fungerer dårlig i Fet. Dette forklares med at informasjonen ut til innbyggerne på Fet sine internettsider er mangelfull. Hjemmesidene viser i stor grad kun til ekstern informasjon fra departementet, uten informasjon og veiledning som er til hjelp for å gjennomføre søknadsprosesser i kommunen.

3 OPPSUMMERING OG KONKLUSJON

Etterkontrollen viser at kommunen siden forvaltningsrevisjonen ble ferdigstilt i mars 2018 ikke har etablert en fast praksis for gjennomføring av risikovurderinger på byggesaksområdet. Kommunen viser til at et system for dette vil komme på plass i nye Lillestrøm kommune.

Fet kommune igangsatte i 2018 et arbeid for å utarbeide nye rutiner på byggesaksområdet. En egen arbeidsgruppe har kartlagt arbeidsmåter, rutinebeskrivelser og maler på byggesaksområdet i Fet, Sørum og Skedsmo kommuner. Dette er utgangspunktet for arbeidet med rutiner i ny kommune. Fet kommunen har i liten grad utbedret sine nettsider når det gjelder informasjon til innbyggerne om byggesaksbehandlingen, men har prioritert arbeidet med hjemmesidene i ny kommune.

Det er etter revisjonens vurdering positivt at den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for byggesaker har gått ytterligere ned siden forvaltningsrevisjonen ble gjennomført i 2018. Etterkontrollen viser imidlertid at det fortsatt har vært fristoverskridelser i enkeltsaker. Kommunen peker på at innføringen av eByggesak vil gi saksbehandlerne bedre oversikt over saksbehandlingsfrister.

Etter revisjonens vurdering er kommunestyret i Fet sitt vedtak fra 10.12.2018 i liten grad fulgt opp av administrasjonen i kommunen. Etterkontrollen viser samtidig at det fra kommunes side er lagt opp til at forbedringer på byggesaksområdet vil skje som ledd i etableringen av en byggesaksadministrasjon i nye Lillestrøm kommune.